

Адыгэ Голос адыга макь

Адыгэ Республикэм и Правительствоэ игъэзет

Сурэтыр А Гусевым тырихыгъ.

Язэпхыныгъэ агъэпытэшт

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхаклушынэ Аслан Тыркуем ит квалэу Инегелэ кыкыгъэ лыкло купэу тильэпкъэгъухэри зыхэтыгъэм тыгъуасэ луклагъ.

Юфтхъабзэм хэлэжыагъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат, АР-м и Лышхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипашэу Владислав Федоровыр, министрэхэу Лыхъэс Махьмудрэ Къулэ Мыхьамэтрэ, АР-м лъэпкъ ЮфхэмкIэ, Iэклиб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкли къэбар жугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Шхъэлэхъо Аскэр, Тэхутэмькыое районым кыкыгъэ лыклогъэр. Ыпшэклэ зигугъу къэтшыгъэ квалэмрэ республикэмрэ зэрэздэлэжъэнхэ алъэклишт лъэныкхъэхэм, ащкIэ гухэлъэу щыIэхэм къэзэрэуагъэхэр атегушылагъэх.

АР-м и Лышхъэ пэублэ псалъэ кышлыгъэ, республикэм къэлогъэ хьакIэхэм шүфэс къарихыгъ, адыгэхэри зэрэхэтыр гуапэ зэрэщыгъуэр кыкыгъэщыгъ. Къэралыгъо 55-мэ ащыпсэурэ адыгэхэм зэкIэми непэ Адыгеир яхэгъагоу, ягуп-

чэу зэралытэрэр кыклигъэ-тхыгъ. Ахэр абзэ рыгушыIэнхэм ыкли рытхэнхэм, якультурэ, яшэн-хабзэхэр къаухъу-мэнхэ амал яIэным фэшI республикэм адыгабзэкIэ кышчы-дэклигъэ тхылхэр, нэмыкI литературэр зэралэклагъахэрэр кылуагъ.

— Тыркуем ит компаниехэм, предпринимательхэм Юф адэтшIэным, тизэпхыныгъэ дгъэпытэным, ащкIэ тэ кыит-тефэрэр зэкIэ дгъэцэклэным тыфэхъазыр. Тизэкономикэ инвестициехэр кыкызылхъэ зышюигъо пстэуми зи пэрыохъу яIэп. Арышъ, лъэныкхъуитлуми шуагъэ кытфэзыхъышт проектхэм ягъэцэклэн тыдэлэжъэн фае. Непэ Урысыемрэ Тыркуемрэ зыкыныгъэ азыфагу илэу Юф зэрэздашIэрэми тегъэразэ, тапэкли арэуштэу зэрэщытыгъым сицыхъэ тель, — кылуагъ Тхаклушынэ Аслан хьакIэхэм закыфигъа-ззэ.

Лыкло купым ипашэу, къа-

лэу Инегелэ имэрэу Алинур Акташ кызырлуагъэмкIэ, илээс заулэ хъугъэу республикэм и Тэхутэмькыое район зэпхыныгъэ ыкли ныбджэгъуныгъэ дырIа. Япредприниматель горэм къуаджэу Афыпсыпэ мунэе ЮфшIапIэ кышчызэлуиыхыгъэу пхъэнтIэклухэр кыдегъэклых. Джащ фэдэу республикэмкIэ нэмыкI гухэлъэу яIэхэм кIэклэу ар къащыуцугъ.

Зэлулэм хэлэжыагъэ Къумпыл Мурат кызырэхигъэщыгъэмкIэ, тшIолъыр кыхъэрэ инвесторхэм ящыклагъэр зэкIэ ягъэготыгъэным Адыгеим ипашэхэр фэхъазырых. ГушыIэм пае, зилоф кызызэлуыхы зышюигъохэм чыгу Iахъ аратышт, джащ фэдэу электричеством, гъэстыныпхъэ шхуантIэр афырацэлэшт. Культурэм ыльэныкхъокIэ республикэмрэ Тыркуемрэ бэ-шIагъэу зэпхыныгъэ пытэхэр зэдырIэх. Джи экономикэм, зеклоным, медицинэм алъэныкхъокIэ проектхэр гъэхъазыргъэнхэм, ахэр щыIэныгъэм щыпхырыщыгъэнхэм махъанэшхо илэу АР-м и Правительством и Тхьаматэ кыгъэнафэгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

НыбжыкIэхэм ягупшысэхэр кыралотыкIых

Республикэ зэнэкъокъоу «Воплоти свою мечту» зыфиорэм иящэнэрэ уцугъо мы мафэхэм Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым щыкIуагъ. Республикэм ирайон зэфэшхъафхэм къарыкыгъэ ныбжыкIэхэр ащ къекIолагъэх.

Мы зэнэкъокъур апэрэу 2012-рэ илээсыр ары зызэхэщэгъагъэр. Юфтхъабзэм клэцакло фэхъугъэр командэу «Енастус МГТУ» зыфиорэм ары. Зэнэкъокъум изэхэцаклохэм пшэрыл шхъалэу зыфагъэуцужыерэр клэцэджаклохэм ягупшысэхэр кыралотыкIынхэу, проект гъэ-шIэгъонхэр зэхэцэнэу егъэс-гъэнхэр, ахэр щыIэныгъэм пхырыщыгъэнхэр ары.

Юфтхъабзэм къекIолIэгъэ

командэ пэпчэ такыкыищым кыкIоцI ялофшIагъэхэр зыфэгъэхыгъэхэр ыкли ащ махъанэу ялэр кыралотыкIыгъ. Нэужым клэцэджаклохэм ыкли ахэм якураторхэм апае «Енастус МГТУ» зыфиорэм егъэджэн-семинар афызэхыагъ. Ащ икураторэу С.К. Новиковар къафэфедашт лъэныкхъомкIэ ныбжыкIэхэм адэгощагъ.

Зэнэкъокъум кырахылылэгъэ проектхэм бэ гъэшIэгъонэу, щыIэныгъэмкIэ махъанэ ин илэу къахэклигъэр. ГушыIэм пае, Мыекъуапэ дэт лицееу N 34-м иклэцэджаклохэм «От сердца к сердцу» зыфиорэр къагъэхъазыргъ. ЩыIэныгъэм чыпIэ кын ригъэуцагъэхэу, сэкъатныгъэ зилэ ныбжыкIэхэм Iэпы-

Iэгъу зэрафэхъун алъэклихэрэр ахэм кыралотыкIыгъ. Чэпыогъу мазэм кышгэжыагъэу проектхэр щыIэныгъэм пхыра-щы, а уахътэм кыкIоцI мыщ фэдэ ныбжыкIэхэм зэлулэгъубэ адырIагъ, ахэм гушыIэгъу афэхъугъэх, агу кыдащэагъ. Лицеим кырагъэблагъэхэи ялэгъухэм нэлуасэ, ныбджэгъу афэхъугъэх. Тапэкли зэгурылоныгъэу, ныбджэгъуныгъэу азыфагу илэу агъэпытэшт. Джащ фэдэу псэуплэхэм ягъэклэрэклэн, ягъэкъэбзэн, хэклихэм ягъэклэдыжын, ахэр кызырэдэбгъэкIыжын плэклишт шыкIэхэр кыралотыкIыгъэх. Хэгъэу зэошхом хэлэжыгъэ ветеранхэм яшуагъэ арагъэклиным фэгъэхыгъэ проектхэр, нэмыкIхэри клэцэджаклохэм къагъэлэгъуагъэх.

ПИАТЫКЪО Анет.

НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 3-рэ нэклибгъор

Кошхъэблэ район администрацием ипашэу Хьамырзэ Заур тикорреспондент дишIыгъэ зэдэгъуыIэгъур.

Я 4-рэ нэклибгъор

Андырхъое Хъусенэ кызыхъугъэр илээс 95-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ тхыгъэм икIэу.

Я 6-рэ нэклибгъор

Къуаджэу Хьащтыку Хэгъэу зэошхом илээхъан тидзэклэу хэм кызыраухъумагъэм икIэбар.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

М. А. КIэрацэр Адыгэ РеспубликэмкIэ Шэуджэн районым ихыкумышI участкэ изэгъэшлужь хыкумышIэу гъэнэфэгъэным ехылагъ

Адыгэ Республикэм ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «к»-м дшIтэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешIы:

1. 2015-рэ илээсым мэлэуфэгъум и 25-м кышгэжыагъэу илээсипшI палъэклэ КIэрэцэ Мэхъуд Асланчэрые ыкIор Адыгэ РеспубликэмкIэ Шэуджэн районым ихыкумышI участкэ изэгъэшлужь хыкумышIэу гъэнэфэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щегъэжыагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ махъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 25-рэ, 2015-рэ илээс
N 1182

Зэрифэшъуашэу афагъэцэклагъ

Кызытэныкыгъэ 2014-рэ илээсым ЮфшIэнымрэ цыфхэр социальнэу ухъумэгъэнымрэкIэ гъэорышIапIэу Адыгэ квалэ дэ-тым ипашэу Шхъэлэхъо Вячеслав кызырэтIуагъэмкIэ, фэгъэклэтынэгъэхэр зилэ цыфхэу япсэуплэхэм адэхэм зэкIэми къэралыгъо социальнэу Iэпылэгъухэр игъом алэклагъэхъагъ. Гъэрэкло а Юфгыдохэм Адыгэ-квалэклэ (Хьэлъэкъуай, Псэ-кыпсий ащ хэхъэх) апэлуагъэхъагъэр сомэ миллион 48-рэ мин 510,8-рэ.

Джи клэцэцIыкIу фэло-фашIэхэр зыфагъэцэклагъэхэмрэ ахэм апэлуагъэхъэхэмрэ нахъ игъэ-кIотыгъэу такытегушыIэн. КвалэмкIэ ахъщэ Iэпылэгъу (ежемесячное пособие) зытефэу яучет хэтыр клэцэцIыкIу 2076-рэ. Ахэм янэ-ятэ 1292-мэ (ахэм ащыщэ сабий 71-р ны 61-мэ язакъоу аплу) гъэрэкло ахъщэ Iэпылэгъоу аратыгъэр сомэ миллионшIрэ мин 70-рэ.

КIэлэцIыкIлухэу зыныбжы илээсрэ ныкIорэм нэмысыгъэхэу яучет хэтыр нэбгыри 159-рэ. Ахэм янэхэм сомэ миллионшIлэу мин 647,6-рэ

афатIупщыгъ. Сэкъатныгъэ зилэ сабийхэм яфэшъошэ фэло-фашIэхэр афагъэцэклагъ. Къэхъу-гъэклэ сабийхэм зэтыгъо ахъщэ Iэпылэгъоу аратыгъэр сомэ мин 13.741,9-рэ. Ахэм афэдэ сабий 39-у яIэхэм сомэ мин 529,4-рэ афарагъэхыгъ. Ящэнэрэ сабыр ыкли ащ кыкIэ-лэуагъэхъэхэр зы нэбгырэм тельтагъэу зэтыгъо Iэпылэгъоу сомэ мин 50 араты. Ахэм афэдэ клэцэцIыкIу 33-у гъэрэкло къэхъугъэхэм сомэ миллионшIрэ мин 650-рэ афатIупщыгъ.

КъулыкъушIэ ыкли депутат купэу нэбгырэ 26-мэ мазэ къэс къэралыгъо пенсиеу аратыгъэм унэшъо гъэнэфэгъэм тетэу тегъахъохэр афашIызэ араты. Джащ фэдэу ахэм япенсиехэм ахъщэ тегъахъохэр афашIызэ 2014-рэ илээсым аратыгъэр сомэ миллион 12-рэ мин 475,2-рэ.

Чернобыль атомнэ электростанцием, ПО «Маяк» зыфиорэм авариехэр кызыщэхъум ахэлэжыагъэхэм, сэкъатныгъэ ахэзыхыгъэхэм сомэ миллионшIым ехъу гъэрэкло афатIупщыгъ.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ХЭБЗАКІТХЭР

Чыгу Іахьхэр кытащэщтых ыкІи кытатыщтых

Чыгу уилэмэ, хабзэм кызырипорэм тетэу ар зэрябгъэтхын фаем цыфхэр шыгуазэх. Ащ хьал-балыкыу кыпыкырым пае регистратіе язымыгъэшлыгъу кынагъэр макІап. Ар кыдалыты, чыгум итхын пыль Іофхэр кыагъэпсынклагъэх, пІальэу кыафагъэуцугъэр — 2018-рә ильэсым игъэтхәпэ мазэ нэс тхыльхэр агъэхьазырынэу ары.

Тызхәт мазэм кыщегъэжъагъу чыгу Іахь зилэхэм гъунэгъухэм ячлыгу шыщ кыхэхьанэу хьугъэмэ, е өжъ ием шыщ аубытыгъэмэ зэрэзэшІокыщтхэми егупысагъэх.

ПІальакІэу агъэуцугъэр зыфэгъэхьыгъэр хәтәрыкІхэр, чыгхэр кыщагъэкІынэу, гараж, псәуплэ е нәмыкІ псәуальэ ышъхьэкІэ ыгъэфедәнэу щышынэу чыгу Іахьхэр зилэ цыфхэр ары. Ахэм псәуальэхэр атырашыхьэгъахэхэу щытмэ, регистратіе зэрашыщтхэри кыагъэпсынклагъ.

Унэ щышынэу чыгур зери-гъэгъотыгъэу щытмэ ыкІи ащ псәуплэ тыришыхьэгъахэмэ, ар ыгъэфедәнэу зэрэригъэжъэщтымкІэ цыфым Іизын кылимыхыми джы хьушт. Чыгу ыгъэфедәрэр чылэ, кьэлэ, е кьуыр гъунэм щылэмэ, ащ псәуальэ зэрэтыришыхьащтымкІи Іизын кылихынэу ишыкІагъап. Арышъ, цыфым чыгу Іахь зериіер ыкІи ар зыфәдизыр кьэралыгъо кьулыкьум зышаригъэтхыкІэ, ащ тыришыхьащт псәуплэмкІэ фитыныгъэ илэ мэхъу.

«Урысыем ичъыгъэкІхэр»

зыфилорэ организациеу Урысыем щызэхашагъэм итхьаматэу Андрей Тумановым кызырипорэмкІэ, чыгу Іахь зэряләр язымыгъэтхыгъэхэм а Іофыр зешуахынымкІэ унэшъуакІэу ашыгъэм ишлуагъэ кьэкІошт. «Цыфхэр Іофым фежъагъэхэу джыри щытәп, — еІо ащ. — Чыгур арамьгъэтхыми пшәдәкІыжъ арамьгъэхьынэу кызышІошыхэрэри джыри макІәп».

Чыгур иунаеу зыгъэтхыгъэхэм ащ лъатырә хьакъулахьым ибагъэ кыафыцагъэкІәнэу, зычыгу регистратіе зымышыгъэ

хэм афыхагъэхьонэу кьэзыІохэрэри экспертхэм ахәтых.

Чыгум икодекси гъэтхәпэм и 1-м кыщегъэжъагъэу зэхьокІыныгъэхэр фашыгъэх. Ащ кызырәщилорэмкІэ, джы цыфхэми предпринимательхэми чыгу зэрагъэгъотынэу фаехэмэ, чыпІэ муниципалитетхэм зафагъазәщт. Ахэм щәнхэр зәхашәщтых, чыгум кадастровэ уасэу илэм кыщырагъэжъанышъ, зәнәкьокьухәзә, нахь осабэ кьэзытырэм чыгур ращәщт. Чыгу Іахь горәхэри ыпкІэ лъымытәу кыуатынхэ альэкІышт ыкІи ахэр хатэ зыщымышлэшъунхэу е унэ зытемыгъэуцошъунхэу щытхәп.

Экспертхэм кызыралорэмкІэ, Чыгу кодексым фашыгъэ зэхьокІыныгъэхэр аужырэ ильэс 14-м кыкІоцІ ашыгъэ чыгу реформэ анахь инэу пІытэ хьушт.

(Тикорр.).

Зәзәгыныгъэхэр зәдашыгъэх

Урысые ныбжыкІэ общественнэ движением и Адыгэ шьолпыр кьутамэу «Урысыем и студент отрядхэр» зыфилорэм ишъолпыр штаб изэхәсыгъо мзәам и 26-м Адыгеим щыкІуагъ. Республикэм и студент отрядхэм Іофәу агъэцакІәрэм, тапәкІэ пшәрылпыкІэу зыфагъэуцужыхьхэрэм зэхәсыгъом щатәгушылагъэх.

ЗэрагъәнәфагъэмкІэ, мәлыльфәгъу мазэм нәбгырэ 30 фәдиз зыхәт студент отрядыр аләрэу Волгодонскә атомнә электростанцием Іоф щашләнэу кІошт. НыбжыкІэ урысые общественнә организациеу «Урысыем иныбжыкІэ отрядхэр» зыфилорэм изәфәсәу мзә

заем и 21 — 24-м Москва хәкум щыкІуагъэм лъэныкьомкІэ пәшлорыгъэшъ зәзәгыныгъэхэр щызәдашыгъэх.

«Гъэтхәпә-мәлыльфәгъу мазәхэм Мыекьопә кьэралыгъо технологическә университетым иполитехническә колледж псәольшл сәнәхьатым фәджәрә студентхэм Ләгъо-Накьә еклүрә гьогум игъәпсынклә практикәр ахьшт. Джащ фәдәу республикэм ичыгуләжыпІәхэм ыкІи ифермәхэм, мәшІокугъогу транспортхэм университетым и студентхэр ащыләжъәщтых», — кьеты Мыекьопә кьэралыгъо технологическә университетым ипресс-кьулыкьу.

Сыда ІахьитІоу гошчыгъэу зыкІафагъэхьырэр?

Пенсионерхэм чыфәт организациехэм кьащызәлуахыгъэ счетхэм пенсиер ахьщә ІахьитІоу гошчыгъэу арагъахьәу зәраублагъэр кызыхәкІырэм ехьыләгъэ упчІәхэр ПенсиехэмкІэ фондым ичыпІэ кьулыкьухэу тиреспубликә итхэм бәрә кьалүкІәхэу фежъагъэшъ, а шыкІэм лъалсә фәхьугъэм шьушъытәгъәуазә. 2015-рә ильэсым ищылә мазэ и 1-м кышыублагъэу кІуачІэ илэ хьугъә Федеральнә хәбзәгъэуцугъэу «Страховой пенсионехэм яхьыләгъ» зыфиләу 2013-рә ильэсым тыгъәгъазэм и 28-м аштагъэм. Ащ зәригъэ

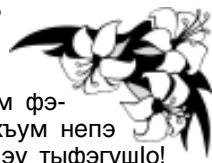
ЯупчІәхэм джәуапхэр аратыжыгъэх

ПенсиехэмкІэ фондым иотделәу Адыгәкьалә дэтым иІофшлэхэм пенсиехэм шапхьәу апылхэр кьәләдәсхэм агурыгъәІогъәнхэм иІофыгъохэр зәрахьәх, сыда пІомә а шапхьәхэр дәгъоу зышлэхэрә цыф пәпчъ ифәшъошә пенсие зәлуигъәкІән ыльәкІышт. Бәмышләу ПенсиехэмкІэ фондым иотдел икьулыкьушлэхэр алуکلәгъагъэх кьәлә сымәджәщым икІәләцІыкІу инфекционнә отделение иІофшлэхэм. Персонифицированнә учетымкІә купым хәтхәу Теуцожь Бәләрә Бәрәтәрә Римәрә медицинә Іофшлэхэм кьафалә

тагъэх пенсиехэм яхьыләгъә хәбзәгъэуцугъакІәхэм кьагъәнәфәрә шапхьәхэр, шІокІ зымылэ пенсие системэм тегъәпсыкІыгъэу страховать узышлыщтыр кызырәхәпхышт шыкІәр, ПенсиехэмкІэ фондым иэлектроннә сервисәу «страховать ашыгъэм иунә кабинет» зыфилорэм шлуагъэу пылхэр, нәмыкІхэр. Зәлукләгъум нәбгырэ 15 хәләжъагъ. ЗәкІә ахэм яупчІәхэм джәуапхэр аратыжыгъэх.

ПенсиехэмкІэ фондым и Кьутамэу Адыгэ Республикэм щыләм ипресс-кьулыкьу

ТыфәгушІо!

Ильэс 40-м ехьугъэу плуныгъэ-гъэсэныгъэм фәлажъәу Шәуджән Джантыгъә Мыхьамодә ыпхьум непә ыныбжъ ильэс 65-рә зэрәхьурэм фәшІ тигуапәу тыфәгушІо! Джамбәчые гурыт еджапләу N 7-м ащ адыгабзәр щарегъэхьы, ригъәджәгъә пстәури кыфәраз шләныгъә зәаригъәгъотыгъэм имызакьоу ны шүльәгъуныгъәу, дәхагъәу, фәбагъәу апигъохыгъэм пае. Лъытәныгъәшхо зыфәтшләу Джантыгъә! Псауныгъә пытә уиләу, угу шІоу кыхьхэрә кыбдәхьоу, хьярыр кыюбәкІәу, уиунагъо насыпыр иль зәпытәу, уильфыгъэхэм уадатхьәу, пкыпытә-гупытәу уигъәшлэ гьогу бәрә утәтынәу тыпфәльәло. Шлү узыльәгъухәу уилахьылхәр, уигупсәхәр, уиныбджәгъухәр.

УНЭШЪУАКІТХЭР

Чыфә птельмэ, хыкумым зәхифыщт

Цыфхэм азыфагу кыдәтәджәрә зәмызгыныгъэхәу хыкумхэм яІофшлэхэр «Іоф псынкләкІә» заджәхэрәп тапәкІә граждәнскә ыкІи арбитражнә хыкумхэм ащызәхафыхәзә ашышт.

Джащ фәдәу псәуплә-коммунальнә хьызмәтшләпләхәмрә ахәр зыфәлорышләрә цыфхәмрә азыфагуи бәрә зәгурымыІоныгъэхәр кыдәтәджәх. Ахәри нахь псынкләу зәхафыхәзә зәдашынәу, Урысыем и Апшәрә Хыкум иппенум хәбзәунашъоу ащ фәдә Іоф цыкІлүхэм афәгъэхьыгъэм щыхәлпәагъэх ыкІи дырагъәштагъ. Законопроектым кызырәщилорэмкІэ, хыкумым зыкызырәфагъәзәгъә Іофым «ыуасәр» сомә мин 500-м емыхьумә, ахәм гьәкІәкыгъә шыкІәм тетәу унашъохәр афашыштых. Судьяр Іофым хәщәгъә лъәныкьуитІум язи кьемыджән фит, ар зызәхифыхәкІә, унашъоу ышыгъәр ИнтернетымкІә е почтәмкІә афигъэхьыжышт.

Коммунальнә фәІо-фашлэхәм атефәрә уасәхәр зымытәу чыфабә зәтәзгъәуагъэхәм яІофхәри псынкләу зәхафыхәзә хыкум приказхәр (джары унашъоу ашырәм зәрәджәщтхәр) атхыштых.

ИкІыгъә ильэсым ыкІәм кыщегъэжъагъәу хыкум приказхәр унә зәтетхәм ащыпсәурә цыфырәбмә кьафахьыгъэх. Ахәм арытхагъ гьәлорышләкІо компаниехәу яунәхәр зәпхыгъэхәм аратыжын фаеу чыфә инхәр кьәтефагъәхәу. Унә зәхәтхәм ащыпсәурәхәм мазә кьәс кьафахьырә квантанциехәм арыт ахьщә гьәнәфагъәр нахьыбмә атәу хабзә, ары кьафатхыгъэхәр зыкІагъәшләгъуагъәри, ахәм зыкІамызәгыгъәхәри.

Нәужым тхьаусыхә тхыльхәр хыкумхәм, чыпІә администрациехәм, депутатхәм, псәуплә инспекцием афатхыхәу рагъәжъагъ. ГьәлорышләкІо компаниехәм яІофшләкІә цыфхәр зәримыгъәразәхәрәм кыхәкІәу зәфашыжынхәм е зәбгырызыжынхәм зәрәнәсыгъәхәр кызагурәІом зәнәкьокьу гьәлорышләкІоу кьафагъәнәфагъәхәр арых хыкумым зыфәзыгъәзәгъәхәр. Чыфәу апә кьафалытагъәр нахь макІә ашыгъәми, ятІонәрәу цыфхәм ахьщә кьарагъәты ашІоигъуагъ. Джащыгъур ары «хыкум приказыр» зыщыщыр цыфхәм зашлагъәр.

Ахәм япәгьокІәу агъәпщынәнәу фәягъэхәм а хыкум шьыпкьәхәм унашъоу кьафашыгъәхәм зәрямызәгыхәхәрәп зәрыт тхыльхәр афарагъәхьыжыгъәх. Джащыгъур ары хыкумхәр граждәнскә Іофхәм ахәпләжъхы, унашъоу ашыгъагъәхәр зытыра-хыжыгъәхәр. Ау ащ кыкІырәп псәуплә-коммунальнә гьәлорышләпләхәм аратын фәегъә фәІофәшлә уасәхәр зәтырагъәуагъәхәм амытыжыынәу. Чыфәр чыфә, хыкумым зыдыригъәштән фаер зафәр ары.

2012-рә ильэсым кыщегъәжъагъәу хьал-балыкь бәцә зыпымыль Іофхәр джащ фәдәу шыкІә гьәкІәкыгъәм тетхәу арбитражнә хыкумхәм зәхафых. Хыкумхәм яІофшлән ащ хәпшыкІәу кыгъәпсынклагъ. Арәушцәу щытми Іофәу зәхафырәм хәщәгъә лъәныкьуитІум яз изәрар кыгъакоу, хыкум приказым итхын кІыхьә-лыхьә хьоу кыхәкІы. Урысыем и Апшәрә Хыкум иппенум исекретарәу Виктор Мононовым зәрәхигъәунәфыкІыгъәмкІә, депутатхәм законопроекткІәм кыдырагъәштәнәу мәгугъәх. Экспертхәм кызыралорэмкІә, зәхәпхын кІәкІхәр арбитражнә хыкумхәм язәхәсыгъохәм псынкләу зәрәцагъәцакІәхәрәм фәдәу джы граждәнскә ыкІи арбитражнә Іофхәр зәхәзыфыхәрә хыкумхәми ашагъәфедәщтых.

Мыщ фәдә «Іоф цыкІлүхәу» Арбитражнә хыкумым 2013-рә ильэсым зәхифыгагъәхәм ащыщәу проценти 4-р ары ныләп кызыәкІагъәкІоужыгъәр. Ахәм ащыщәу зиунашъоу зәблахужыгъәхәм япчъагъә процент ныкьоми нәсырәп.

Хыкумым изәхәсыгъо кьемьдажәгъәхәми язәфагъә кьагъәшъыпкьәжыынәу фаехәмә, лъәныкьуитІуми мәфә 15-м кыкІоцІ зыфәе тхыльхәр хыкумым рахьыләнхә фитых. Игъо имыфагъәхәу, фәшъхәф тхыльхәри кьәзыгъәхьазырхә зышІоигъохәм ахәр кьаугьоинхәу мәфә 30 афагъәнафә.

Псынкләу зәхафырә Іофхәм ащышых псым, газым, фабәм ауасәхәр умытхәу хыкумым уиІоф ратыгъәмә, телефон уасәхәр, псәольшл кооперативхәм, товариществә зәфәшъафхәм уахәтәу уахәхьщә Іахь умытмә, нәмыкІхәри.

ШЪАУКЬО Аслъангуащ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэрә Адыгэ Республикэм иминистрәхэм я Кабинетрә гухәкІышхо ащыхьоу фәтхьаусыхәх Адыгэ Республикэм и Лышъхьэрә Адыгэ Республикэм иминистрәхэм я Кабинетрә я Администрације и Правовой гьәлорышләплә ипащәу Хьоткьо Саньет Хьисә ыпхьум янә зәрәщымыләжыым фәшл.

Кошхьэблэ район администрацием ипашэу Хьамырзэ Заур джырэблагъэ гушыгъоу дэтшыгъэр 2014-рэ илъэсым социальнэ ыкIи экономикэ хэхьоньгъэу ашыгъэхэр ары нахьыбэу зыфэгъэхьыгъагъэр. БлэкIыгъэ илъэсым апэу ыкIи икыоу социальнэ программэхэр зыгъэцкIагъэхэм районыр ащыщ. Ары ежъ пашэми кызыщыригъэ-жыагъэр.

Кошхьэблэ район администрацием ипашэу Хьамырзэ Заур.

ЛъэныкъуабэхэмкIэ апэрэхэм ащыщ хьугъэх

Фельдшер-мамыку IзапIэу къутырэу Шелковниковым шагъэуцугъэм оборудованиер ращэлIажьынэу ары ныIэп къэнагъэр.

— Лъэныкъо пэпчъ пшэрылъэу тилэр дгъэцэкIэным тыпылыгъ, щыкIагъэ щылэмэ зэрэдэдгъэзыжыштым тыдэлэжыагъ, ау социальнэ Iофхэм нахьыбэу тыналэ атедгъэтыгъ Iоми хушт, — къелуатэ ащ. — Мы лъэныкъом фэгъэпсыгъэ программэ пэпчъ тыхэлэжэным тыпылыгъ. Анахь шъхьалэу зэшIотхыгъэхэм ащыщ жьы хьугъэу, зэхэоним нэсыгъэ унэхэм ачIэхсхэм псэупIакIэхэр афэтшIыхи зэрэдгъэкошыгъэхэр. Афэпщэфыным нахьэу, кIэу пшыныр нахь тэрэзэу тлытагъэ ыкIи тыкIэгъожырэп. Джащ фэдэу блэкIыгъэ илъэсым унэгъо ныбжьыкIэхэу 6-мэ псэу-кIэ амалэу ялэр нахьышIу шыгъэнымкIэ таделэгъ, ащ сомэ миллиони 3-м ехъу пэлухагъ. Сабый ибэхэм е лыплъэн зымылэу къэнагъэхэм псэупIэхэр ягъэгъотыгъэнхэм тегъэпсыхьэгъэ программэр апэ зы-

гъэцэкIагъэхэми ташыщ. БлэкIыгъэ илъэсым нэбгыри 8-мэ псэупIэхэр яттыгъэх, ащ сомэ миллиони 5-рэ мин 945-м ехъу пэлухагъ. Псэу цыфхэр зэшъоштхэм ялэкIэгъэханкIэ Iофыгъохэр тилагъэх. Къуаджэм хэхьоньгъэхэр егъэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ программэм кыдыхэлъытагъэу Еджэркъуае псырыкIуапIэу километрэ 11,5-рэ щычIэтлхьагъ, нэмыкIэу ищыкIэгъэ пстэури дгъэпсыгъэ, джы къоджэдэхсхэм псымкIэ гумэ-кIыгъо ялэжэп. Фэдэ ащ фэдэ гумэкIыгъоу иIэм идэгъэзыжыны едгъэжыагъ, километрэ 34-рэ щычIэтлхьагъ. Мы программэ дэдэм кыдыхэлъытагъэу унэгъо ныбжьыкIэу 4-мэ псэупIэхэр зэрагъэгъотынхэу субсидие сомэ миллиони 3-рэ мин 700-м ехъу яттыгъ. Къутырэу Шелковниковоу зыфилорэм щыдгъэуцугъэ фельдшер-мамыку IзапIэри а про-

граммэр ары зыхэхьагъэр. Мыщ ишIын сомэ миллиони 3-рэ мин 500-рэ пэлухагъ. «Газпромом» ипрограммэу шьолырхэм гъэстыныпхъэ шхьуантIэр алэкIэгъэхьэгъэным фэгъэхьыгъэм кыдыхэлъытагъэу ащ иккIауапIэу давление ин зилэр къутырхэу Шелковниковым, Игнатевскэм, Кармалино-Гидроицкий, Казено-Кужорский зыфилорэм ятщэлэгъ. Гъэстыныпхъэ шхьуантIэм итын процент 96-у районым щыгъэцкIагъэ хьугъэ. Мыхэм анэмыкIэу сэкъатныгъэ зилэхэм ыкIи зеклоныр кIин кызыщыхьухэрэм, сабыибэ зэрыс унагъохэм, Хэгъэгъу зэошхом иветеранхэм Iэпылэгъу ятыгъэным афэгъэхьыгъэ программэхэм пшэрылъэу кытфагъэуцухэрэри дгъэцкIагъэх, ау джыри ахэр лъыдгъэкIотэнхэ фае. Ащ ыуж тит.

— Инвесторхэр нахьыбэу кызызэрэблэгъэштхэм дэлэжэгъэныр республикэм ипашэхэм анахь шъхьалэ ашIыхэрэм ащыщ, районхэми къалэхэми ар пшэрылъэу афагъэуцу...

— Тэри непэ нахьыбэу Iоф зыдатшIэхэрэм ар ащыщ. Кошхьэблэ районыр инвесторхэр бэу кызыщыуцурэ муниципальнэ образованиехэм ащыщэп, чыпIэу зыдэщысымкIэ хьопсэгъошхо хьурэп, арышъ, ащ IофшIэнышхо ищыкIагъ. Инвестиционнэ площадкэхэр чыгу Iах нэкIэу апэогъохыкIэ инвесторхэмкIэ хьопсагъо хуштэп. Ащ гъэстыныпхъэ шхьуантIэри, псыри, электроэнергиери ещэллагъэхэу, кIэкIэу къэлIон зыхьукIэ, инфраструктурэ зэтегъэ-

псыхьагъэу, тхыльэу ищыкIэгъэ пстэури хэхьыгъэ имыIэу гъэпсыгъэу шытын фае. Джащыгъум зылэпищэнхэкIэ нахь гугъапIэ щыл. Мы лъэныкъом фэгъэзэгъэ къулыкъухэми, псэупIэ кой администрациехэм япашэхэми зэкIэми пшэрылъ шъхьалэу афэгъэуцугъэхэм ар ащыщ. Мэкъумэщ хьызмэтымкIэ, экономикэ хэхьоньгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ министерствэхэм альэныкъокIэ инвестиционнэ программэхэм тахэлэжээн амал щылэшъ, ащ тыкы-фэклон фае.

— БлэкIыгъэ илъэсыр пштэмэ, тхьапша зэкIэмкIи инвестициеу районым ибюджет кыыхэлъхьагъэ хьугъэр?

— ЗэкIэмкIи сомэ миллион 72,5-рэ предприятие инхэм ыкIи гурытхэм кыыхалъхьагъ. Ащ инахьыбэр компаниеу «Южгазэнерджи» зыфилорэр ары къэзытIупщыгъэр.

— Районым ибюджет анахьыбэу а предприя-

— БлэкIыгъэ илъэсым псэу кьиугъэм кыиныгъохэр кышыгъуфыхьыгъагъэх, зэрарэу шъуигъэшIыгъэри макIэп. Ахэр дэгъэзыжыгъэ хьугъэха?

— Шыпккэ, псэу кьиугъэр псэупIи 5-мэ акIэхьэгъагъ, ар цагу 1800-рэ, ахэм нэбгырэ 6650-рэ ащэпсэу. Джащ фэдэу объект зэфэшъхьафмэ иягъэ аригъэкIыгъагъ, автомобильнэ гъогу километрэ 11, лъэмыджхэр ыгъэфыкыогъагъэх, лэжыгъэхэр ыхьыгъэх. А уахътэм зэшIотхыгъэм, цыфхэм афэтшIэшъугъэм игугъу джыри зэ къэсшыжынынэп, мызэу, мытIоу къэбарлыгъэлэс амалхэм къатыгъ. Зэрарэу кыыхьыгъэм идэгъэзыжынын, цыфэу псым иягъэ зэригъэкIыгъэхэм Iэпылэгъу ятыгъэным пстэумкIи сомэ миллион 200-м ехъу тефэнэу комиссием кылытытагъ. Ар Гупчэм къытIупщыным пае тхыльэу ищыкIагъэр зэкIэри дгъэхьазыри афадгъэхьыгъ.

Мы тренажерхэр Кошхьаблэ игупчэ шагъэуцугъэх, зэкIэ зышIоигъо пстэуми ахэр агъэфедэнхэ альэ-кIышт.

тиер ара къэкIуапIэ фэхьурэр?

— Хьау, ащ изакъоп. «Мамрыкъом», «Адыгеянеруд» зыфилорэм, мыгъучыпIцIэ материалхэр кыдэгъыгъэкIырэ комбинатом, «КСК ЖБИ «Кошехабльский» зыфилорэм хэбзэIахьхэр мымакIэу къатых, районым ибюджет игъэпсын ялахьышхо кыыхалъхьэ. Мы предприятиехэм бюджетым мылькы кызызэрэхалъхьэрэм имызакъоу, IофшIэлIэ ыкIи къулыкъу зэфэшъхьафхэм, цыфэу Iэпылэгъу зищыкIэгъабэхэм яшIуагъэ арагъэкIы, лъэшэу тафэраз.

2014-рэ илъэсыр имыкIызэ Дмитриевскэ псэупIэ коим лъэмыджитIу, Блащэпсынэ илъэмыдж зыпкъ идгъэуцожьыгъэх. Псыхьохэм ыкIи каналхэм языхт тыуплъэкIугъэ, псыдэчыпIэу ялэхэр дгъэкъэбзагъэх.

КОРР.: ТизэдэгущыIэгъу ыуж Кошхьэблэ районым инароднэ депутатхэм зэхэсыгъоу ялагъэм блэкIыгъэ илъэсым районым социальнэ ыкIи экономикэ хэхьоньгъэу ышIыгъэр пашэм нахь игъэкIотыгъэу кышызэфыхьысыжыгъ. Лъэныкъо пэпчъ кыыхигъэщыгъ, гъэсэныгъэм, культурэм, спортым, медицинэм япхыгъэхэм афашIэшъугъэхэм, псэоIахьэу районым шагъэуцугъэхэм, мэкъумэщым ылъэныкъокIэ хэхьоньгъэхэм, гухэлъхэм къатегушылагъ. Социальнэ программэхэм ягъэцэкIэн имызакъоу, нэмыкI лъэныкъохэмкIи апэрэхэм ащыщ хьугъэх. Арэу щытми, гъэхьагъэхэм ямызакъоу щыкIагъэхэми къащыуцугъ. Кыныгъоу къэралыгъор зыхэхьагъэм гухэлъыбэхэм япхырышын кызырэрэзэтырилэжэщтыр къыдалытэнэу, пстэури зэдэлэжыхэзэ ар кызырэрэзэпачыштым пылынхэу депутатхэм ащ закъыфигъэзагъ.

Дэгущылагъэр
ХьУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан
къытырихыгъэх.

Муниципальнэ образованиехэм зэкIэми МФЦ-р къащызIухыгъэнхэр республикэм ипашэхэм лъэшэу анаIэ зытырагъэтыхэрэм ащыщ. Мы Гупчэр Кошхьаблэ блэкIыгъэ илъэсым кышызIуахыгъ.

Мыщ фэдэ кIэлэцIыкIу джэгупIэхэр районым ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм блэкIыгъэ илъэсым ащагъэуцугъэх.

**(Андырхъое Хъусен кызыхъугъэр
ильэс 95-рэ хъугъэ)**

Тыкээзыуцухьэрэ дунаим
лпылэсырэ лирикэми Хьусенэ
иусэхэм мымакэу уащыу
клэтц. Ац занкэу фэгэхьы-
гэх «Бжыхьэпэ пчэдыжь»,
«Гьэмэфэ пчэдыжь», «Бжыхьэ»
зыфилохэрэр. Дунаим изытет,
идехагьэ, иохтэ зэфэшхьаф-
хэр зэишлэнхэр, кьзылуиын-
хэр усакол ипшэрылп шхьа-
лэмэ ащыц. Бжыхьэм фициа-
змэ, «**Ошьопцэ шхьуантэр**
нэшхэу деклоки, Кымафэм
ымэ макэу кьытэу». Ац нахь
үзлэпишэ, жьы клэтэу, орэды-

Джауцгүу усэ зырызгүу пшгагэми, Андырхуаер зылгылзсыггэр маклэп. Ау заггэрэ латишгэ идггүуцуу, зыдэмыклоггэ лгэагэлэм тхаклор тедггүуцомэ, ащ елытыгггүуи дао фэтшлгүуи кгыхэкгы. Хгусенэ ауцгггэ уеклоплнэу уфегжэмэ, шыгыггэ тлклэм, илггэ 21-м ригггэфаггэм уасэ фэшгыгуае

Къухъэ тэмабгъоу
Колхоз губгъом
Ар къитэджагъэу
Коц орым щесы.
Ехы, еложьы,

Андырхъое Хъусенэ ыцлэ чылабэмэ ащызэхэхыхы. Ар юфшлалэхэм, урамхэм, еджаплэхэм афаусыг, зышеджэгъэ клэлэегъэдждэ училищюу джы колледжкIлэ заджэхэрэми рыгушхоу ар ехы, исаугъат гъучI бзыгъэри ащ идэпкъ егъэпкыгъ. Лыгъэм, блэнагъэм, уихгъэгъу шу плъэгъуным, уфэшъыпкъэным яшапхъэхэм талъэху, ащ ыцлэ бэрэ тэгъэфедэ. Ау псгэуми анахъэу тызыгъэгъушхорэр ащ ыцлэ лъаллэ цыф лъэпкъ зэфэшъхъафхэм язэкъошныгъэ зэрэпхыгъэр ары. Ауштэу лыхъужым ыцлэ уахтэм псынклэу зэррипхъотагъэри, ежэ фашистхэм зэрязцэрыоштыгъэ шхончэу ылыгыми епхыгъ. Ежэ цымылэжэ зэхьум а шхончыр зилэшэ чан хъугъэ урыс клэлэу Николай Ильиными. нэ-

А зэкэшныгыг эцэс-
рэр нэг зихэтэпэмых, кы-
зымдэжырэ цыфхэм уау-
клэшт. Ау ар лэжэкло кызы-
рклэм, нбыжыклабэм аль-
клэ, япкэнтэлпсыклэ кялэ-
жыг, ащ ыльапс куоу лэ-
шэгүм ахэл, Андырхуаем,
Гордиенкэм, Ильиным афэдэ
лыхуыххэм альклэ гэшбокы-
гэ, Хякурынэхяблэрэ Дя-
коврэ ялэжыклабэм афэдэхэм

МАМАЙ Русълан.

Зыфагъазэрэр ыгъэцаклэзэ къыхыгъ

Непэ зигугъу къэтшыштыр, тигъзетеджэхэр нэ-
Iуасэ зыфэтшымы тшIонгъор Теуцожь районым
икъуаджэу Джэджджэаблэ шыпсэурэ Зэрамыку Каз-
бек (тхыльхэмклэ Едыджклэ макломи, ар зышIэрэр
унэгъо кIоцIым исхэр ары). Тызхэхьэгъэ гъэтхэпэ
мазэм и 2-м ащ ыныбжь илъэс 80 мэху.

тыгъ. Ау сыд фэдэ Iоф фа-
гъэзагъэми, зыуагъэуцогъэ
IэнатIэр, цыхъэу фашыгъэр
щытху хэлъэу ыгъэцаклэзэ
къыхыгъ. А зэпстэур къыз-
кIыдэхуыгъэр Алахьталэм ащ
фэдэ сэнауыгъэ, гулытэ зэ-
хэшIыкI иIэу къыгъэхуыгъэш
ары.

Ар къэзыушыхьатыхэрэм
джыри къахэдгъэхьон. Нэужым
Зэрамыку Казбек почтэ зэ-
пхыныгъэм иотделение ипэща-
гъэу Хьутыжъ Хьалидэ кIы-
гъоу илъэс 30-рэ дэлэжъагъ,
ипшъэрылхэр щытху хэлъэу
ыгъэцаклэгъэх. Джа лъэхъаным
гъэпсэфыгъо уахътэу къыхэ-
кIырэм колхоз IофшIэнхэри
дигъэцаклэщтыгъэ, хьызмэтшIа-
плэм ипашчэу къыщыгуыгъхэ-
рэр ыгъэразэщтыгъэх.

Ащ ишыхьат трактористэу
щымытыгъэми (ащ фэдэ сэнэ-
хьат илагъэп), къызельэлухэм
трактор цыкIум тетIысхы илъэ-
сищэ Iоф зэришIагъэр. Ренэу
зыщылажъэщтыгъэр механи-
зированной хьамэу IофшIэнхэр
зыщыжъотыщтыгъэхэ хыныгъо
лъэхъанхэр ары. Коц тонн мин
пчъагъэу къытехьэрэр кIэу-
гъоен, зэбгъэфэн, бгъэгъушын,
автомашинэхэм арыптэкъон, лэ-
жыгъэ самэхэр ошхым щыу-
ухъумэнхэ фэягъэ. Джа зэ-
пстэур зэрагъэцаклэщтыгъэр а
трактор цыкIур ары.

Коцым илухыжын зауыхыкIэ

уарзэм игъэтIылын лэжъакло-
хэр фехъэщтыгъэх. А лъэхъа-
ным колхозым ифермэхэм
былымшъхьэ мин зытIушъыр
ащалыгъыштыгъ. Былым Iусыр
мыкIодынэу бгъэтIылынын
Iофыгъо шъхьалэу щытыгъ. Ащ
фэшI орзэ хъандзохэм яшIын
илъэс къэс фагъазэщтыгъэх
Тэу Аминэ, Зэрамыку Казбек,
ГъонэжыкIо Арамбий. Уар-
зэр зэрагъэтилырэр зытет
тракторым Iоф езгъашIэщтыгъэр
Тыгъужъ Хьазрэт.

— Орзэ хъандзохэр инэу
тшыштыгъэх, — ело Зэрамыку
Казбек. — Метришъэхэр якIы-
хьагъэу, 10 фэдиз яшъомбгъуа-
гъэу, 12-р ялъэгагъэу. Мафэ
къэс ахьщэ шIухьафтынхэр къы-
татыщтыгъ.

Хьарэхуэ шъуантIэм илу-
хыжыгъоми тхьаматэхэм Зэ-
рамыку Казбек агъэрэхьа-
тыштыгъэп, ар къэзыушIэпкIы-
рэ комбайнэхэм чэчырэ къэ-
уцу ямылэу Iоф ашIэным фэшI
кухъэ зыхылл къарашалэщты-
гъэ. Ащ пэмычыжъэу щытыгъ
витаминыр зыхэлъ мэкъур
къэзгъэхьазырырэри. Ахэм тэ-
рэзэу Iоф ашIэным, учет шы-
гъэным фэшI Казбек афагъа-
зэщтыгъэ. Ылъэкл къымыгъа-
нэу, зыфагъазэрэр дэгъоу ыгъэ-
цаклэзэ илъэс 43-рэ фэдизрэ
Iоф ышIагъэу 1995-рэ илъэсым
пенсием кIожыгъэ. Щытху
тхыл зыбгъушIи, сыхьатхэри,
ахьщэ шIухьафтынхэри мызэу,
мытIоу къыратыгъэх.

Казбек унэгъо дахэ ышIагъ.
1957-рэ илъэсым шъхьэгъусэ
фэхьуыгъэр ежъ фэдэу лэжъа-
клоу, Теуцожьмэ япхъоу Нури-
ет. Ащи пенсием окIофэ фер-
мэм чэмыщэу Iоф шишIагъ.
Зэшъхьэгъусэхэм лъфыгъиплI
зэдагъотыгъ, адыгъгъэ дахэ
ахэлъэу зэдаплугъ. Юрэ 1959-
рэ илъэсым къэхьуыгъ, унэгъо
дахэ иI, Лъэустэнхьэблэ хьа-
псэм ипашчэ игуадз. Замирэ
Ленинград дэт юридическэ
институтыр къыухыгъ, очылэу
Мыекъуапэ щэлажъэ. Валерэ

телерадиокомпаниеу «Адыге-
им» Iоф щешIэ. Рими Мые-
къуапэ щэпсэу. Ахэм къакIэ-
хьухьэгъэ къорыль-пхьорэль-
фишмэ къапыфэжыгъэ нэб-
гырихмэ Казбекрэ Нуриетрэ
ащэгъушIуыкIых.

Зэрамыку Казбек илофшIа-
гъэхэмрэ ишIушIагъэхэмрэ ягу-
гу къэпшIын зыхьукIэ, башчэ
хьушIт. Ихатэ сотых 40 мэху.
Помидорыр ашIэ зэхъум апэ
итыгъ, чэм зытIушIи ылыгъыгъ.
Джы хатэм ызыныкIо люцернэ
щешIэ, адрэм джыри къэкIы
хабзэр зэкIэ щалэжы.

Ичыгъхатэ фэдэ Iэгъо-блэ-
гъум итэп. Чыгъ лъэпкъ зэфэ-
шъхьаф 40-м ехъу иI. Ахэр
Челябинскэ къырарегъэхых.
Ичыгъхатэ гъэмафэми тыда-
хъэу къыхэкIышъ, ренэу къа-
бзэ, егъашIэм тымыльэгъуыгъэхэ
пхъэшъхьэ-мышъхьэхэр къы-
дэкIэх. Къэгъэгъэ зэфэшъхьаф-
хэми хатэр къагъэкIэрэкIэ.

Непи былымхэр ылыгъых.
ШкIэхъужитIу илагъ. Джы ахэм
ачIыплэ ригъэуцощт шкIитIуи
ыщэфыгъэх.

— Iэщыр нэкIынэу сыфаеп.
Сесагъэш ахэм сапылышIт,
— ело Казбек. Чэтхэр яхъой.
Яунагъо зэтэгъэлсыхьагъ.

ИшIушIагъэхэри бэдэд. Ду-
наим ыIэ къымыхьырэ щылэп.
Нахъ зэныбжыкIэу унэхэр
жъунгъэу чылэхэм шIыхьафкIэ
ащашIэу зыщэтым бэмэ ишIуа-
гъэ аригъэкIыгъ.

Зэрамыку Казбек ятэу Дау-
тэ бэгъашIэ хъугъэп, илъэс
49-рэ нахъ ымыгъэшIагъэу заом
улэгъэ хьылъэхэу къыщытира-
щэгъэхэм арылыкIыгъ. Ар тэ
зыфэдгъадэрэр лыжъ губзы-
гъэу ятэжъ Шумаф ары.

Тыныбджэгъоу Зэрамыку
Казбек тифълэало бэгъашIэ
хъунэу, ишъхьэгъусэу Нуриет-
рэ ежыррэ зэдэтхъэжъхэу,
ялфыгъэхэм къакIэхьухьагъэ-
хэм янасып адагъошъу, шIоу,
дэгъоу щылэр къадэхъоу щы-
Iэнхэу.

НЭХЭЕ Рэмзан.

ШIЭЖЪ ЗЭХАХЪ

1943-рэ илъэсым имэзэе чъыI

Хэгъэгъу ззошхом ТекIоныгъэр къызшыдахыгъэр
илъэс 70-рэ зэрэхьурэ мэфэкIым ишIапхъэ итэу, мэ-
заем и 24-м шIэжъ мэфэ зэхыхъэ АР-м и Лъэпкъ
тхыльеджаплэ «Холодный февраль 1943 года» ыIоу
щызэхашчэгъагъ. Ар Адыгеим нэмыщ-фашист
хьункIахьэр зырафыжыгъэхэр илъэс 72-рэ зэ-
рэхьуыгъэм фэгъэхьыгъагъ.

Гъэмафэм, 1942-рэ илъэсым
заор Кавказым къэсыгъагъ.
Советскэ дзэклIохэр псэемы-
блэжъэу пым пэуцужыгъэх.
Зепхъон-укIын гухэлъ бзаджэр
зилэ фашистхэу тыхэгъэгъушIо-
щтыгъэу СССР-м къытебэнэ-
гъагъэхэр IашэкIи, шъуашэкIи,
шхыныкIи фэныкъогъэнчъэу
улэшыгъагъэх. Заор, ежъхэм
къызэралытагъэмкIэ, кIыхъэ-
лыхъэ амышIэу, псынклэу аухын
гухэлъ ялагъ. Ау зэрашIоми-
шыгъахэу, народым илыгъи,
ихабзи, ихэгъэгъу гукIэгъу-шIу-
лэгъуи къэууфэнэу щымытэу

пытагъэ. Къыным ыгъэщтагъэ-
хэп, ащ нахъ зэфыщэгъэ цыф
лъэпкъ пстэури, зэгъуигъэуцагъ,
зы ышыгъ. Хэгъэгъум пае ти-
дзэхэр псэемыблэжыгъэх.
Лъыгъэчъэ заохэр тикъушъхьэ
IокIэ мысысхэми ащыкIуагъэх
ыкIи мээам и 18-м, 1943-рэ
илъэсым Адыгеим техахьэр
рафыжъхы, тичыгуи, тшуашъуи,
тикъушъхьэхэри къытфаухъумэ-
жыгъэх.

Тинепэрэ мэфэ шъхьафитхэр
тэзгъэгъотыгъэхэ Дзэ Плъы-
жыр, советскэ дзэклIолыр,
заом хэтыгъэхэу, ар зынэ кIэ-

кIыгъэ пстэумэ шъхьащэ афэт-
шIэу, яшIэжъ дгъэлэплэу, ти-
тарихъ гъунэ лъытфэу, ишып-
къаплэ зэдгъашIэу щытыным
фэгъэхьыгъагъ шIэжъ зэхыхъэу
Лъэпкъ тхыльеджаплэм шыла-
гъэр.

Iофтхьабзэм хэлэжъагъэх та-
рихъ шIэныгъэхэмкIэ докто-
рэу, АР-м лъэпкъ гъэсэнэгъэм-
кIэ изаслуженнэ IофышIэу **Ацу-
мыжъ Казбек**, АР-м и Къэ-
ралыгъо Совет — Хасэм ия
5-рэ зэхыхъагъу идепутатэу,
педагогикэ шIэныгъэхэмкIэ кан-
дидатэу, АР-м зеклономкIэ
изаслуженнэ IофышIэу, Адыгеим
ичIыопс, ихышIэ яхылIэгъэ
тхыль-альбом кIэрэкIэхэм яав-
торэу **Иван Бормотовыр**, рес-
публикэм иветеранхэм я Со-
вет итхьаматэу, отставкам щыIэ
полковникэу **Къоджэ Аслъан**,
Адыгэ Республикэм игъунэп-

къадзэхэмкIэ ветеранхэм я Со-
вет итхьаматэу, отставкам щыIэ
подполковникэу **Иван Дави-
дук**, ныбжыкIэ дзэ-патриот-
ическэ клубэу «Феникс» ипа-
щэу **Р. Рахматулиныр** ыкIи
УФ-м и Федеральнэ ЗэлукIэ
ФедерациемкIэ и Совет хэ-
тэу, АР-м и Къэралыгъо Со-
вет — Хасэм идепутатэу, Уры-
сыем итхьахьэм я Союз хэ-
тэу, АР-м изаслуженнэ жур-
налистэу, Адыгэ Республикэм-
кIэ КПРФ-м икомитет иапэрэ
секретарэу, философии шIэ-
ныгъэхэмкIэ кандидатэу **Евге-
ний Саловыр**.

Зэхыхъэм хэлэжъагъэх Лъэпкъ
музеим ыкIи ежъ тхыльеджа-
плэм илофышIэхэм ащыщхэр.
Адыгэ къэралыгъо университе-
тым, Адыгэ кIэлэегъэджэ кол-
леджым ыкIи Мыекъопэ къэ-
ралыгъо технологическэ уни-

верситетым къарыкIыгъэхэ сту-
дентхэм титарихъ, Хэгъэгъу зэ-
ошхом хэшIыкI икъу физиIэ-
хэр шIэныгъэкIэ щадэгъошъа-
гъэх.

ШIэжъ зэхыхъэр зэрищагъ
ыкIи ззошхом итарихъ кIэклI
студентхэм къафилотагъ та-
рихъ-шIэныгъэлэжъэу Ацумыжъ
Казбек. Шышъхьэлэу мазэм
1942-рэ илъэсым къыщыблэ-
гъэу, мээам 1943-рэ илъэсым
нэс фашистыдзэхэр Адыгеим
зэрэщыхьушIагъэхэр, ау сыд
зэхъуи тикъушъхьэхэр пым
зэрэфэмыштагъэхэр игушIыIэ
щыкIыгъэхьыгъ. ЯчIыгу, япс,
яжъ, якъушъхьэ, яшъхьафитны-
гъэ пае банэхэу, гүлэхэу зэо-
рэ цыфхэр зэрэфымыкIышIт-
хэр мы охътэ хъугъэ-шIагъэм
джыри зэ къыушыхьатыгъ.

(ИкIлэх я 6-рэ нэкIуб. ит).

Заом илэп гуегъу, гуклэгъу ыцапэ дэльэу кыыхырэр хьадэгъу

Ильэс пчъагъэу зэрэхурэмкӀи, цыфъу хэклодагъэмкӀи зыфэдэ къамыхуегъэ Хэгъэгу зеошхоу 1941 — 1945-рә ильэсхэм шылагъэм тхьамыклагъоу тидыфхэм кыафыхыгъэр зыфэдыр кълӀогъуай, кълӀытэгъуай.

Анахь зеошхохэр зыщыкӀуагъэхэм ащыцъу Адыгеир алытэ. Фашистхэр ыпӀкӀэ кызыщыкӀуатэщыгъэхэ уахътэми, ахэр тидзэхэм экӀафэжыкӀэ зэхъуми тиадыгъэ къуаджэхэм зеошхохэр ащыкӀуагъэх. ПсэупӀэм ащыцхэр зео пытӀпӀэ шыпкӀэхэу пым ышыгъагъэх. Зеошхохэр зыщыкӀуагъэхэм ащыщ шапсыгъэ къоджэ цыкӀоу Хьащтыку. 1942-рә ильэсым шышхъэлум мазэм ыгузэгухэм адэжэ фашистхэмрә я 1137-рә шхончэо полк батальонитӀмрә Хьащтыку шызеуупӀагъэх. Чэщ-мэфэ зауӀрә заор кӀуагъэ, тизеоӀхэу бэ хэклодагъэхэр. 2003-рә ильэсым шышхъэлум и 14-м къоджэдэхэу ыкӀи тизеоӀхэу хэклодагъэхэм янӀпӀепӀэу афагъэуцугъ саугъэт.

Краснодар нэмыцхэм ашти, 1942-рә ильэсым шышхъэлум и 10-м тыгъэкӀохьаплӀэмкӀэ лыкӀотагъэх, станицэу Елизаветинскэм дэхьагъэх. Станицэмрә Хьащтыкурэ зэгъунэгъоу шысых, псыхъоу Пшызэ азыфагу. Мы чыплӀэм пым езозыхъэзэ, кышызекӀаклоштыгъэхэр я 56-рә Дзэм ия 339-рә шхончэо дивизие иполкхэр ары. Шышхъэлум и 11-м 1942-рә ильэсым унашъоу кыатыгъэм тетэу полкхэм ахэт дзекӀолӀхэр Пшызэ эпэрыкӀыхи, шапсыгъэ къуаджэхэм адэхьагъэх, ахэр къаухъумӀнхэу пым пэуцужыгъэх. Хьащтыку къэзыухъумӀнхэу батальонитӀу, ахэр я 1137-рә шхончэо полкым шыцыгъэх. Батальонхэм ахэтын фэе дзекӀолӀ пчъагъэр икӀуштыгъеп, лашэр, щэ-гынхэр мӀагъэх, самолетхэр, танкхэр, чыжъэу орэ топхэр шылагъэхэл.

ТидзекӀолӀхэу Хьащтыку къэзыухъумӀнхэу батальонхэм ащыцхэр ныбжыкӀэ дэдагъ, псэупӀэ

благъэхэм къадащыхи зеоӀл шъуашэхэри, лашэри апӀрәу кыаратыгъагъ. Арәу щытми, амаләу ялӀмкӀэ ахэр зеоным фегъэсэгъагъэх, лыхъужыныгъэ ахӀлӀэу пым ебэныгъэх.

Пым зыгъэпсэфыгъо кыарыттыгъеп, мэфэ реным нэмыц самолетхэр ашхъагъ итыгъэх, пӀрыохъу ямылӀу къаоштыгъэх, ыпшӀкӀэ быбыхэти ядзекӀолӀхэр кырагъэтӀсыкӀыштыгъэх, ахэм тӀтиехэр къауцухъанхэу фегъэщтыгъэх. Ащ тетэу тидзекӀолӀхэм нэмыц шхончэо полк фӀдиз хурэр Пшызэ кызыепырамыгъекӀау чэщ-мэфищым кӀахъэу зэтыралӀжагъ.

Шышхъэлум и 14-м нэмыцхэм Хьащтыку итемыр лӀэныкӀокӀэ Пшызэ къошъошхуитӀу кытырагъэуцагъ, псыхъом кызыепырыкӀхэу аублагъ. Къуаджэм пӀчынатӀу хъэшъо гъепшыгъэ къуашъохэу нӀгыритӀу зерыфӀштыгъэхэмкӀэ нэмыцхэр псыхъом кызыепырыкӀынхэу кӀежыагъэх. Ахэр лӀэсыдзэр арыгъэ, зым къуашъор кыфыштыгъ, адрӀр автоматкӀэ къаоштыгъ. ТӀехэр чыплӀэ кӀин ифагъэх, пым кыдзыхъанхэм ишынагъо шыл хъугъэ. Унашъо кыатыгъ типолк ибатальонхэр кызыекӀлӀонхэ фаеу. ЛӀэсыдзэр зэтырилӀжӀнӀу тидзекӀолӀ нӀгырә 40 фӀдиз пым пӀу-гӀольхъэгъагъ, сыхъат пчъагъэр утын рахыгъ, нӀгырә зауӀрә нахь къамынӀу тидзекӀолӀхэр хэклодагъэх. А уахътэм кыкӀоцӀ батальонхэр игъо ифагъэх Северскэм къэсынхъэш, пым пӀуцужыныхэм зыфагъэхъазырынӀу.

Андрей Скворешниковым кылотыжыгъагъэр.

УкраинӀм шыщ Андрей Скворешниковыр Хьащтыку дӀжэ пыир шызэтырилӀжӀнӀу кыагъӀнӀгъэ отрядым хэтыгъ, ина-

сып кыыхы псаоу кӀӀнӀжыгъагъ. 1958-рә ильэсым Андрей шапсыгъэ колхозӀу ХьахуратӀм ыцӀэ зыхыштыгъэм нӀгырә куп игъусӀу кӀекӀо-гъагъ. Колхозыр пындрӀлӀжыным зыфегъагъэм иапӀрә ильэсыгъ, пындрӀ лухыжыным фытегъӀпсыхъэгъэ комбайнхэр шылагъэх. Цыф кӀуачӀер икӀуштыгъеп, нэмыкӀ чыплӀэхэм кыарыкӀыгъэхэу кырагъэблӀгъагъэхэр лӀфшӀлӀнхэм ахӀлажӀэщтыгъэх. Джащ тетэу, ахъщэ дӀгъу кыагъэхӀнӀу, адрӀ чыплӀэхэм афӀдӀу, УкраинӀми цыфхэр кыкӀыгъагъэх.

Ильэс 16 тешӀжыгъэу зыщызогъэ чыплӀэхэм Андрей кыарыфӀжыгъ, Хьащтыкуи, ПсӀейтыкуи, станицэу ЕлизаветинскӀери кышӀлӀжыгъэх. лӀфышӀлӀ кӀекӀуагъэхэр къоджэ унагъо-хэм атырагӀошӀгъагъэх. Андрей нӀгыритӀу игъусӀу ПсӀейтыку АхӀджӀо Хьаом иунӀэ исыгъ. МафӀ горӀм кытӀлӀӀуи Хьащтыку зытӀгъэщӀагъ. Пшызэ тамбӀэ тызӀрӀтӀхъэу, чӀӀрӀ-кӀорӀэ зӀхӀтӀу темыр лӀӀныкӀомкӀэ зырыгъэхыгъ, уцхэр кыритхы-хэу ыублагъ, гӀлӀкӀэ кӀӀдӀжагъ:

— Мары окопӀу сыздӀлӀыгъэр. Окоп-мӀшӀэ цыкӀлӀхэр зӀготхӀу тамбӀэ чӀӀӀм рекӀокӀыштыгъэх, ахэр хъазырӀу зӀцӀиз хъужыгъагъэх. Андрей мӀшӀэ цыкӀлӀм ылу лӀӀгондрӀжӀмышхъӀкӀэ лӀуӀысхы, гӀлӀу, лӀтӀлӀмкӀэ уцхэр ритхыхӀу фегъагъ. Ахэр етӀанӀэ языбгъукӀэ ытӀкӀухи, бгӀӀкӀэ чыгу фабӀм зыхидзагъ, лӀ щифӀзӀ, ебӀоу ыублагъ. НӀужым уц лӀпӀэ цыкӀлӀур зӀрилыгъэу, ошӀлӀ-дӀмышӀлӀу кызыбгырыуи зыкӀилӀтӀыжыгъ, псыхъом иадырабгъу шыл станицӀм ылӀӀныкӀокӀэ инӀплӀӀгъу ыдзыгъ. ЫнитӀлӀм нӀпсӀу кыӀлӀтӀкӀухӀэр ынӀгу ечӀӀыхӀэти, ыбгъӀу дӀлӀбадӀштыгъэх.

— СышӀольӀу, кысфӀежыгъӀу мӀхагъэ кызырӀӀсхӀафӀгъэмкӀэ, бӀ сыгу кӀӀкыжыгъӀу, — кыригъӀжагъ Андрей. — Мы чыплӀм чӀӀ-мӀфищӀэ зеошхо цыкӀуагъ. ХьӀ-

цӀкӀалӀм фӀдӀу нӀмыцыр кылыштыгъ, бӀлахӀуу уӀшыгъагъ, ау тӀри тичыгу гупсӀэ тыхӀтӀагъӀу экӀакло тӀлагъӀп. СтаницӀр бгы лӀӀгӀэ зандӀм тес, ПшызӀэ исӀмӀгубгъу чыох. ЧыжъӀу орӀ топхӀмкӀэ, артиллериямкӀэ къаоштыгъэх. ХьӀшӀо къуашъохэр ПшызӀэ кызытыратӀлӀпшыхъэхэм, псыхъо кылуыр тидӀкӀи зӀлӀаупӀыцӀлӀгъагъ.

Сыхъат зытфыхӀ нӀмыцхэр кӀӀтымыгъаглохӀу зӀтетӀыгъӀнхӀэ тӀӀӀкыгъ. Ащ ехъу кӀуачӀэ тӀлӀжыгъеп, нӀгыритӀу нӀлӀп тыкызырӀнӀжыгъагъэр, тӀячанӀрӀр уӀгъагъӀ. Унашъоу тӀлагъӀр дгъӀцӀкӀагъӀ, джы гъӀры тыхъункӀэ цынӀгъуагъ. УнӀгъо хатӀхӀмкӀэ тыкӀаглозӀ, колхозым инатрыф хъӀӀсхӀо тыхӀхъагъ. ТӀӀкӀлӀрӀ тыкӀӀуагъӀу мотоциклӀ макъӀ кытӀлӀу. ПсынӀкӀу натрыф хъӀсӀм ыгъунӀэ зыкӀӀсхӀи сызыхӀӀпӀым, тӀ тыкызыдикӀлӀрӀм ылӀӀныкӀо чӀӀрӀ тидзекӀолӀ зытес мотоциклӀ слӀӀгъу. Секууагъ, лӀ фӀсхӀыгъ, кызгъӀуцугъ. МотоциклӀм курӀжыӀе готыгъ. Пыир зӀтырилӀжӀнӀу кыагъӀнӀгъӀ дзекӀолӀхэр ячыплӀэхэм кылуыжыныхӀэ фитхӀу дивизием иштаб унашъо кырихыгъӀу кыыхыштыгъ. лӀфхӀм язытет гурыдгъауи, нӀгыриплӀыми мотоциклӀм тытетӀысхы, СеверскӀм текӀужыгъагъ.

ЖӀнӀлӀ ГошнашхӀо Хьащтыку дӀсыгъ, къуаджӀм саугъӀыр кызыщызеуахым ильӀс 87-рә ыныбжыгъ. Ащ кылотӀгъагъэм шыщ мы кӀӀсхыжыгъэр:

— СишхъӀгъусӀрӀ сӀрырӀ ЯблоновскӀм тӀдӀсыгъ, консервыш комбинатым тышылажӀэщтыгъ. СишхъӀгъусӀ заом защӀм сизакъоти, Хьащтыку, сятӀэ дӀжӀэ сыкӀӀоштыгъагъ. НӀмыцхӀм къуаджӀр заштӀм, сятӀшхӀу ИсхъӀмрӀэ Ибрахы-мӀрӀэ адӀжӀэ сыкӀошты, чыу-нӀм тычӀсыгъ. СятӀу АхъмӀди, сыхыхӀу Рыуи, Исхъаки, Ибрахыми чыу-нӀм чӀащыгъэх, нӀмыцхӀм ауӀкыгъэхэм кыахӀафӀгъэх.

ИльӀс 72-рә зыныбжӀ ШхъӀтӀлӀмӀ Хьуриет игукъӀкыжӀ шыщ 2003-рә ильӀсым кылотӀгъагъэр:

— ТикъоджӀдӀс нӀбгыри 8-р ауӀкыгъӀ кыодыӀу а чыплӀӀм сӀ сылулӀӀдагъ, сыпшӀӀшӀӀжыӀе цыкӀлӀгъ. СятӀжъӀу ШхъӀтӀлӀмӀ ИсмахылӀэ чӀу лӀа-псӀм укыгъӀу шылыгъ. Ар зысӀлӀӀгъум, сыкӀӀууагъ ыкӀи сыкӀӀыгъ. НӀмыцым лӀзын кызыетым, хъадӀр кылуӀтхыжы, ежӀ лыжыым ихӀтӀэ щидгъӀтылыгъагъ, я 90-рә ильӀсхӀм кыоджӀ кӀӀхӀалӀм ахыжыгъагъ. Джащ тетӀу а пӀӀдӀжыӀр, шышхъӀлӀм и 14-р 1942-рә ильӀсыр, хъащтыкухӀм мыгъоу кыафидӀкыгъ, къуаджӀр пым ыштагъ, къоджӀдӀс нӀбгыри 8, красноармейцӀэ 13-рә ауӀкыгъэх. АхӀр АцумыжӀ АхъмӀд, АцумыжӀ Батмыз, АцумыжӀ Рыу, АцумыжӀ Ибрахым, АцумыжӀ Исхъаки, ШхъӀтӀлӀмӀ СӀфӀербый, ШхъӀтӀлӀмӀ Исмахыл, ЛыхъужыкыӀо Кымай.

ЯхӀгъӀу, ячыгу гупсӀэ кыаухъумӀзӀ, цыфым анахь илӀа-пӀр — шылӀныгъэр — зытыгъӀ тидзекӀолӀхӀм шулӀӀгъоу, шхъӀӀлӀфагъӀу афырӀлӀр гъунӀнчӀ. УахътӀр лӀӀкӀуатӀ, ХӀгъӀу зеошхом ильӀс кыинхӀр нахь тӀпӀчыжӀӀ мӀхъух, ау а хъугъӀ-шӀагъӀхӀр пытӀу цыфыгум илӀых. ШымылӀжӀхӀр лӀӀкыӀб хъухӀрӀ, шулӀӀгъоу афытилӀр кӀуасӀрӀп, псаухӀм фӀдӀу кыитхӀытх, ахӀр тӀщысӀтӀхыпӀӀх, тӀупчӀӀжыгъух, кыиддышӀлӀх. ХӀгъӀу зеошхом хӀкӀодагъӀхэм ацӀкӀӀэ псӀӀупӀӀм кыадӀуцӀгъӀ саугъӀтхӀр тӀцыфхӀм агъӀлӀӀӀх, ахӀр якӀуаплӀх, кӀӀбзӀ-лӀабзӀу алыгъых, кӀӀгъагъӀхӀр аӀлӀралӀхъӀх, чыгъ цыкӀлӀхӀр алуагъӀтӀысхъх. «ХӀти ащыгъупшагъеп, сӀди ащыгъупшагъеп» зыфилӀор гущыӀӀхӀр зытетхӀгъӀӀх саугъӀтыр Хьащтыку кыоджӀ пӀӀгум дахӀу ит.

ХьушӀт ЩӀбан.

1943-рә ильӀсым имӀзӀӀе чыӀ

(ИкӀлӀух. Я 5-рә нӀкӀуб. кыыщӀжӀ).

1942 — 1943-рә ильӀсхӀм зеошхом имашӀо Кавказыр зӀрӀӀӀлӀшӀтӀгъагъӀр, тикъушхъӀхӀхӀр аштӀнхӀ фашистхӀм

зӀрамылӀӀкыгъӀр, Кавказыр пым кыӀлӀпыхыжыгъӀнымкӀӀэ советскӀэ армием идӀзӀ зӀфӀшхъафхӀр зышхъасыжынычӀу зӀрӀӀӀуагъӀхӀр КъоджӀ Аслъан кыӀлотагъ. Зеошхом хӀтыгъӀхӀу, псаоу кӀӀнагъӀхӀм япчӀа-

гъӀ ильӀс кӀӀс нахь макӀӀэ зӀрӀӀхурӀр, ТекӀоныгъӀшхӀр зыпсӀкӀӀэ кыӀтфӀзӀгъӀблӀгъагъӀхӀу кыӀтфидӀзыхыгъӀхӀр тшыгъупшӀхӀэ зӀрӀамыхыштыр, лӀӀужыкӀлӀхӀм тиблӀкыгъӀ ашӀлӀу, зӀхафӀу, шымылӀжӀ ветеран-

хӀм яшӀлӀжӀ агъӀлӀӀлӀу пӀу-гъӀнхӀр пшӀӀрылӀ инӀу зӀрӀӀлӀр кӀӀгушӀылагъӀ пӀпчӀ кӀигъӀтхыгъ.

ХӀгъӀу зеошхом кызыежӀм, тхъаумӀфӀ макӀӀм инӀфылӀӀэ кызыекӀӀӀчыгъо имыфагъӀу, мӀкӀуогъум и 22-м, сыхъатыр 4-м, пстӀуми апӀу утыныр, кыиныр зытефагъӀр гъунӀп-кӀадзӀхӀр арӀу зӀрӀӀытыгъӀр кӀигъӀтхыгъ И. И. Давидюк, гугъӀу зысӀхӀмкӀӀэ зеошхом икӀежӀӀпӀагъӀр зыфӀдагъӀр нӀм кыкыгъӀуцӀожыгъ. Иван Бормотовми Адыгеим фашистхӀр кызырӀихъӀгъӀ шыкӀлӀхӀр, уащымышӀу тикъушхъӀхӀм узӀрамышӀтӀштыр, ахӀм уащызооныр зӀрӀӀфызшӀомыкыштыр, советскӀэ дзекӀолӀхӀри, тикъушхъӀхӀри, тӀщӀлагъи, тӀамали зӀгогъӀпӀагъӀ-

хӀу, пый-тыгъужӀ техӀаглохӀм зӀрапӀуцужыгъӀхӀр ыкӀи мӀзихӀкӀӀэ пыир хӀкум зӀрӀафыжыгъӀр кыафилотагъ. Р. Рахматулиным ыкӀи Евгений Саловым ягушӀлӀхӀми заом ишӀып-кӀаплӀэ фӀгъӀхыгъӀу бӀ ахӀтыгъӀр. ТихӀгъӀу, тидзӀхӀр фашизмӀм тӀзгъӀкӀуагъӀхӀр яшӀлӀшхъуныгъӀу ыкӀи яцӀыфыгъӀ кӀӀрӀрӀу, языкыныгъӀу зӀрӀӀытыр пстӀуми кӀагъӀтхыгъ. Зео жӀалымхӀр кӀӀамыхъунхӀм пае шыпкӀӀр пшыгъупшӀэ зӀрӀамыхыштыр кылуагъ.

ТхылӀ кӀӀгъӀӀлӀгъон баир, электроннӀ лӀӀтегъӀуцор, ветеранхӀм ягушӀлӀхӀу зӀдӀлу-гъӀхӀр ныбжыкӀлӀхӀр жӀалымыгъӀм кӀӀрызычӀхӀу, шӀум кыфӀфӀзгъӀушхӀу, хӀгъӀу шулӀӀгъур, зӀкӀошныгъӀр зыгъӀлӀӀшхӀу гъӀпсыгъагъӀх.

МАМЫРЫКӀО Нуриет.
СурӀтхӀр лӀшынӀэ Аслъан зӀхахъӀм кыыщытырихыгъӀх.

НЫБДЖЭГЪУ ЛЪАПІЭХЭР!

Мэкъэгъэу

Мэзаем и 26-м кыщегъэжыагъэу гъэтхапэм и 7-м нэс фэгъэкӀотэныгъэ зилэ клэ-тхэгъу уахътэ «Урысыем и Почтэ» хэгъэгум щызэхещэ. Ащ тэ тигъэзет хэлажъэ. Мы уахътэм «Адыгэ макъэм» икӀэтхапкӀэ процентипшӀ кыщыкӀэшт ыкӀи 2015-рэ илъэс-ым иятӀонэрэ илъэсныкӀокӀэ уасэхэр мыщ фэдэштых:

52161-рэ индекс зилэу тхьамафэм 5 кы-дэкӀырэм — сомэ 809-рэ чапыч 16-рэ;

52162-рэ индекс зилэу фэгъэкӀотэныгъэ зилэхэм апае — сомэ 791-рэ чапыч 04-рэ;

14289-рэ индекс зилэу бэрэскэшхо мафэм телепрограммэр игъусэу зэ кыдэ-кӀырэм — сомэ 240-рэ чапыч 50-рэ.

**Лъэпкъ гъэзетэу «Адыгэ макъэр»
тэщ пай кызыфыдэкӀырэр.
ТыкӀэжъугъатх тигъэзет лъапӀэ!**

Щэрэ

«АДЫГЭ МАКЪЭР»

ЛъэпкӀым зеушху, ышъхъэ еӀэты,
Мамыр лъагъом пытэу теуцӀо!
«Адыгэ макъэу» игугъэ Ӏуати,
Ныбджэгъу шъыпкӀэу ащ кыгоуцо!

Гъогур тфыхищэу, лъэпкӀым фэшъыпкӀэу,
«Адыгэ макъэр» терэ! гъозапӀэу!
Шульэгъу кӀочӀэшхоу цыфхэм ялъапӀэу,
Щэрэ! гъэзетыр тыгу иджэмакӀэу!

Заом имашӀуи, гъаблэм игъыбзи,
ЩыӀугъ нэкӀубгъом шъыпкӀэр кыӀуатэу.
Хэгъэгъу щылакӀи, сабый щхы макъи
Итыгъ ащ ренэу шӀум тэ тыфащэу!

Пыим пэшӀуекӀоу, хъярыр ыӀэтэу,
Гугъэ псыхъапӀэу, мамыры Ӏашэу!
ДгъашӀоу ны лъапӀэу, лъагъэу зилэу.
Терэ! гъэзетыр лъэпкӀым ишъуашэу!

КЪЭЗЭНЭ Юсыф

**ЩыӀэныгъэм илъэныкӀо
пстэуми гъэзетыр анэсы**

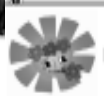
◆ ГЪАШӀЭР ЫКӀИ ЦЫФЫР

◆ ИСКУССТВЭР — ТИБАЙНЫГЪ

◆ ТХЫЛЪЕДЖЭМ ИШӀОШӀ

◆ МЭКЪУМЭЩӀ ЮФЫГЪОХЭР

◆ СОЦИАЛЬНЭ ЮФЫГЪОХЭР

ТЫГЪЭНЭБЗЫЙ

Мэзаер бӀу бӀахъ!

◆ ТИЗЭДЭГУЩЫПЭГЪУХЭР

◆ СПОРТЫМРЭ ЩЫӀЭНЫГЪЭМРЭ

◆ КЪУАДЖЭМ ИЦЫФ ПЭРЫТХЭР

◆ ШУНЫГЪЭ ЮФЫГЪОР

ДЗЮДО

Тюмень щыбэнэштхэр

Урысыем и Къыблэ дзюдомкIэ изэнэкъокъу Адыгэ къэралыгъо университетым щыкIуагъ. Ильэс 23-м нэс зыныбжь кIалэхэмрэ пшъашъэхэмрэ апэрэ чIыплэхэм афэбэнагъэх.

Апэрэ чIыплищыр къыдэзыхырэ кIалэхэр, апэрэ чIыплитIур къызыфагъэшъошэрэ пшъашъэхэр Урысыем икIаух зэнэкъокъоу Тюмень щыкIошттым зэрэхэлэжьэштхэм фэшI зэлукIэгъухэм мэхъэнэ ин аратыштыгъ. Краснодар краим спортсменхэр анахь лъэшхэу къэлъэгъуагъэх, Адыгеим ибэнакIохэр ятIонэрэх.

Медальхэр къыдэзыхыгъэхэм шъуащитэгъэгъуазэ. Дарья Иценкэм, кг 48-рэ, Сусана Димоксян, кг 63-рэ, апэрэ чIыплэхэр къыдахыгъэх. ТхьакIушынэ Каринэ, кг 48-рэ, Надежда Лоцман, кг 63-рэ, ятIонэрэ хъугъэх. Къэлэбый Рузанэрэ, кг 52-рэ, Заянэ Харцхаевамрэ, кг 78-рэ,

ящэнэрэ чIыплэхэр къахыгъэх.

КIалэхэм язэнэкъокъу тирес-публикэ щыщэу апэрэ чIыплэр къыщыдэзыхыгъэр Кошхьаблэ щапIугъэ Дэхъу Азэмат ары. Килограмм 60-м нэс къэзыщэчирэмэ тибатыр атекIуагъ. Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкIэ и Институт ар щеджэ, итренерхэр Дэхъу Бисльанрэ Нэпсэу Бисльанрэ.

Агамирян Маис, кг 60, Даур Анзор, кг 73-рэ, Лафышъэ Ислъам, кг 73-рэ, Кобл Тлахыр, кг 90-рэ, Лый Ибрахым, кг 100, ящэнэрэ чIыплэхэр къафагъэшъошагъэх.

ХагъэунэфыкIырэ чIыплэхэр

къыдэзыхыгъэхэм ятренерхэр: Нэпсэу Бисльан, Дэхъу Бисльан, Бастэ Сэлым, Бэджыдэ Вячеслав, Игорь Вержбицкий, Роман Оробцов, Акъуш Мыхьамод.

Гъэтхәпэм и 29-м къыщыублагъэу мэлылъфэгъу мазэм и

2-м нэс Урысыем икIаух зэнэкъокъу дзюдомкIэ Тюмень щыкIошт.

Сурэтым итхэр: килограмм 60-м нэс къэзыщэчыгъэмэ якуп хагъэунэфыкIырэ чIыплэхэр къыщыдэзыхыгъэхэр, тренерхэр.

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЭУ «А»-р

ЕшIэгъу шъхьалэхэр къэнагъэх

«Старый Соболь» Нижний Тагил — «Динамо-МГТУ» Мыекъяупэ — 59:67.

Мэзаем и 27-м Нижний Тагил щызэдешлагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Лундако, Бажунаишвили — 8, Гапошин — 10, Хмара — 2, Милютин — 3, Коротков — 19, Еремин — 11, Широков — 14.

ЯтIонэрэ зэлукIэгъур

«Старый Соболь» — «Динамо-МГТУ» — 62:77.

Мэзаем и 28-м Н. Тагил щызэдешлагъэх. «Динамо-МГТУ»: Лундако — 5, Бажунаишвили — 5, Гапошин — 4, Хмара — 12, Милютин — 9, Коротков — 19, Еремин — 16, Широков — 7.

— ЕшIэгъуитIуми теклоныгъэр къащыдэтхыгъ, ау зыдгъэрэхьатыным тилоф тетэп, — къытилуагъ тикомандэ итренер шъхьалэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым. — Финалым тыхэфэным фэшI Чебоксары ибаскетболистхэм зэлукIэгъуитIур къашIотхьын фае.

Сыда плэмэ ахэри финалым хэхъанхэм фэбанэх.

ЧIыплэхэр

1. «Динамо» Ч. — 54
2. «Рускон» С. — 50
3. «Динамо-МГТУ» — 49
4. «Строитель» Э. — 49
5. «Чебоксарские Ястребы» — 46
6. «Муссон» С. — 42
7. «Самара-2» С. — 42
8. «Старый Соболь» Н.Т. — 40
9. «Магнитка» М. — 36
10. «Тегас» Д. — 30.

Гъэтхәпэм и 10 — 11-м «Динамо-МГТУ-р» «Русконым», и 14 — 15-м Чебоксары икомандэ адешIэшт. ЗэлукIэгъухэр Мыекъяупэ щыкIоштхы.

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

«Адыиф» — «Звезда»

«Астраханочка» Астрахань — «Адыиф» Мыекъяупэ — 42:17. «Университет» Ижевск — «Адыиф» — 33:12.

ЕшIэгъухэр мэзаем и 21-м Астрахань, и 26-м Ижевскэ ащыкIуагъэх.

Адыгеим игандбол бзыльфыгъэ командэу «Адыифым» зэхъокIыныгъэхэр ищыкIагъэх. Арышъ, ешIэгъухэр зэрэшIуахьыхэрэр дгъэшлагъорэп.

Зэтэгъапшэх

1. «Астраханочка» — 28
2. «Ростов-Дон» — 27
3. «Лада» — 26
4. «Динамо» — 25
5. «Звезда» — 24
6. «Кубань» — 12
7. «Луч» — 11
8. «Университет» — 8
9. «Ставрополье» — 3
10. «Адыиф» — 2.

«Адыифыр» непэ сыхьатыр 3-м Звенигород икомандэу «Звездам» Мыекъяупэ щыIукIэшт.

ТИКОНЦЕРТХЭР

Быштэкъо Азэмат ипчыхъэзэхахьэхэр

Адыгэ Республикэмрэ Къэбэртэе-Бэлыкъарымрэ язаслуженнэ артистэу Быштэкъо Азэмат иконцертхэр Адыгеим и Къэралыгъо филармоние гъэтхәпэм и 5 — 6-м щыкIоштхы.

ЗэхэщакIохэм макъэ къызэрэтагъэлугъэу, гъэтхәпэм и 5-м концертым еплъы зышIоигъомэ билетэу ащэфыгъэр бэ, амышщэфыгъэу кэнагъэр мэкIэ дэд. ЯтIонэрэ пчыхъэзэхэхьэм еплъыштхэри билетхэр ащэфыным дэгүлэх. Концертхэр гъэшIэгъон зэрэхъуштхэм яцыхъэ тель. КонцертитIуми яплъынхэу билетхэр зыщэфыгъэхэр къахэкIыгъэх.

Азэмат Къыблэ шъолъырым щыцIэрылу, иконцертхэр дэгъоу клонхэу фэтэлэ.

Сурэтым итыр: Быштэкъо Азэмат кIэлэцIыкIумэ ахэтэу адыгэ оредыр къелэ.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИохэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зылдшыIэр:

385000, къ. Мыекъяупэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжъ зыхьырэ секретары: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ИохэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыплэ гъэlorышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъяупэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчыагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 446

Хэутыным узчыкIэтхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор

шъхьалэр

Дэrbэ Тимур

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр

МэшIэкъо

Саид

ПшъэдэкIыжъ

зыхьырэ

секретары

Гъогъо

Зар